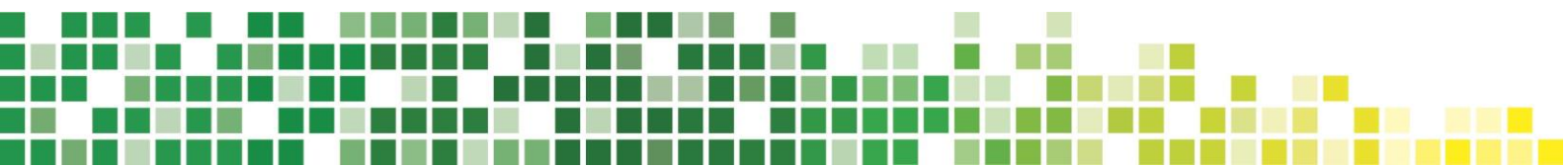

Doplňující tisková informace

Role lékárníka ve farmakoterapii pacienta a využití nejen lékového záznamu pacienta v praxi

- Od 1. června 2020 je lékárníkům dostupný lékový záznam pacienta (LZP), díky kterému mohou pacientům v rámci konzultace ještě lépe poradit při samoléčbě a jednodušeji odhalit možné lékové chyby při výdeji léku na recept.
- Lékový záznam je evidence všech předepsaných a vydaných léků pacientovi. Ten se ke svému záznamu dostane díky webové či mobilní aplikaci.
- Do lékového záznamu pacienta může zároveň nahlédnout jeho ošetřující lékař či lékárník ve chvíli, kdy poskytuje pacientovi zdravotní službu.
- Neexistuje povinnost zdravotníka se vždy podívat do lékového záznamu. Ale mohou nastat situace, kdy ke správnému výkonu lékařské péče lékárník do lékového záznamu vstoupit musí.
- **Mnoho lékových chyb odhalí lékárník i samotným pohovorem s pacientem, přičemž tuto odbornou činnost prováděli lékárníci i před zprovozněním lékového záznamu pacienta, a dělají to i současně s ním.** Pohovorem může lékárník například zjistit:
  - že si pacient tabletu pólí nebo drtí, i když je enterosolventní (pozn. tableta se rozpouští až ve střevě, protože by lék mohl dráždit žaludek nebo by ho naopak žaludeční šťávy mohly znehodnotit a eliminovat jeho účinek);
  - že pacient tablety neužívá, protože po nich má průjem, a přitom by stačilo upravit jejich dávkování;
  - že pacient má vysokou spotřebu tzv. S.O.S. léků na astma. Lékárník může pacienta přesvědčit k návštěvě specializovaného lékaře, který na základě dalších vyšetření může upravit medikaci tak, aby se místo potlačování příznaků astmatu léčila jeho podstata;
  - že pacient užívá warfarin a rozmluví mu původně plánovanou samoléčbu léky na bolest (např. ibuprofenu), který pro něj za současné medikace není vhodný;
  - v neposlední řadě může lékárník po konzultaci s ošetřujícím lékařem pacienta vyřešit i to, že například není možné dělit tobolku, kterou má pacient užívat. A že je tedy nutné převést pacienta na slabší variantu léku nebo na jiný přípravek.

Příklady využití lékového záznamu pacienta v lékárnické praxi

Obecně lze konstatovat, že do lékového záznamu pacienta nahlíží lékárníci velmi často při výdeji léků na bolest, a to s ohledem na užívání warfarinu, nebo dalších léků užívaných na ředění krve, na léčbu onemocnění srdce, či vysoký krevní tlak, a to i tehdy, když si je pacient chce pořídit k samoléčbě. Pokud by lékárník při takové medikaci lék pacientovi vydal, hrozilo by pacientovi zdravotní riziko. Nesteroidní antiflogistika jako například ibuprofen nebo diklofenak ovlivňují enzym cyklooxygenázu a zároveň mohou lokálně dráždit gastrointestinální trakt, čímž se zvyšuje riziko krvácení. Pokud by došlo ke krvácení do trávicího traktu u pacienta, který zároveň užívá warfarin, mohlo by dojít k ohrožení zdraví až života pacienta.

A častým důvodem pro nahlédnutí lékárníka do lékového záznamu pacienta je také ověření další léčby při výdeji antibiotik. Tzv. makrolidová antibiotika (např. klarithromycin) totiž mohou zvýšit nežádoucí účinky léků hojně užívaných v české populaci na snižování hladiny cholesterolu, statinů (např. simvastatinu).

- ✓ Staré paní byla po její telefonické objednávce léků předepsána dvojnásobná dávka léku Digoxin. Digoxin je velmi účinný lék na srdce, který se vyrábí ve dvou variantách - 0,125mg a 0,250 mg. V tomto případě byla omylem předepsána silnější varianta, jejíž užívání by mohlo mít pro pacientku vážné zdravotní důsledky. Lékař zaslal pacientce pouze eRecept formou sms. Díky nahlédnutí do lékového záznamu se lékárnice přesvědčila, že pacientka opravdu dlouhodobě užívá slabší variantu a také ji vydala. (*Expedující lékárnice Michaela Bažantová, OOVL Lékárna Na Radnici, Žandov*)
- ✓ V rámci dispenzace (pozn. poučení lékárníkem při výdeji léčivého přípravku pacientovi) lékárník odhalil, že obvodní lékař nepředepsal stejnou lékovou formu, kterou měl pacient předepsanou z nemocnice, místo tablet byly předepsané tobolky, které nelze dělit, pacient však měl užívat jen půlku. Nahlédnutím do lékového záznamu pacienta byla medikace ověřena a po konzultaci s obvodním lékařem vydána správná léková forma. (*Expedující lékárník Lukáš Malý, Valdštejnská lékárna, Frýdlant*)
- ✓ Lékový záznam pacienta využívají lékárníci v každodenní praxi. Pokud pacient přijde do lékárny s tím, že si nepamatuje dávkování léku a na jeho balení je dávkování napsáno nečitelně. K ověření správného dávkování stačí nahlédnout do LZP. (*Expedující lékárník Lukáš Malý, Valdštejnská lékárna, Frýdlant*)
- ✓ Lékový záznam pacienta dobře poslouží i v situacích, kdy pacient přichází s tím, že svůj lék nemůže sehnat (například z důvodu ukončené výroby, nebo výpadku). Po nahlédnutí do LZP se lékárník snaží pacientovi vydat pokud možno stejný náhradní přípravek, který již místo předepsaného léku obdržel v minulosti, aby nebyl ze záměn zbytečně zmatený. Příkladem může být lék metoprolol, jeden ze základních léků na vysoký tlak. (*Expedující lékárník David Ovčáří, Nemocniční lékárna, Teplice*)

Pro další informace:

Mgr. Aleš Krebs, Ph.D., prezident ČLnK:

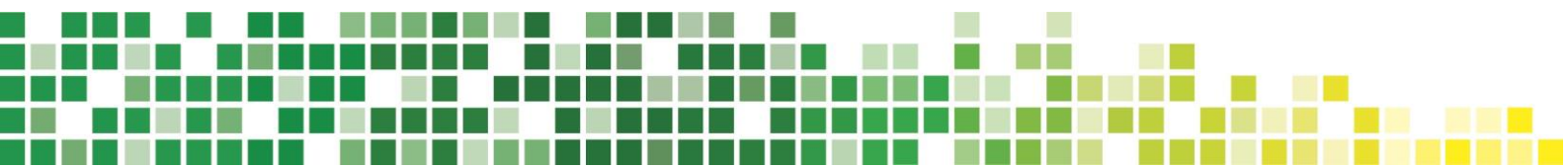
+420 603 796 826, krebs@lekarnici.cz

PharmDr. Martin Kopecký, Ph.D., viceprezident ČLnK:

+420 604 344 754, kopecky@lekarnici.cz

Mgr. Michaela Bažantová, tisková mluvčí ČLnK:

+420 776 365 213, bazantova@lekarnici.cz

- ✓ Pacient navštívil zastupujícího lékaře, který mu předepsal kombinovaný přípravek Tezefort na vysoký tlak, který se vyrábí ve více variantách, z opatrnosti nejslabší a nejmenší balení. Po nahlédnutí do lékového záznamu jsem se ujistil, že pacient užívá silnější variantu léku, kontaktoval jsem zastupujícího lékaře a po vzájemné dohodě dostal pacient správnou dávku i velikost balení léku. Pokud by pacient užíval slabší variantu, jeho tlak by nebyl dostatečně kompenzován, subjektivně by pociťoval příznaky, spjaté s vyšším krevním tlakem a mohla by mu hrozit rizika s ním spojená. *(Expedující lékárník Přemysl Císař, Lékárna Modřínová, Třebíč)*
- ✓ Ve své praxi jsem se nedávno setkala s tím, že pacientka dostala od lékaře požadavek, že má následující den přinést kompletní soupis své medikace, ale vůbec si nepamatovala, jaké léky za poslední půl rok užívala. Zamířila tedy do naší lékárny, společně jsme se podívaly do jejího lékového záznamu a přehled užívaných léků jsem jí vytiskla. *(Expedující lékárnice Nina Švédová, Lékárna Dr. Max, Brno)*
- ✓ Pacientka byla na pravidelné kontrole u své kardioložky, nechala si předepsat i CIPRALEX, který jí došel a normálně jí ho předepisuje jiný lékař. Dostala eRecept na silnější variantu - 20mg. V lékovém záznamu pacienta měla jak v předepsaných, tak ve vydaných lécích v předchozím období slabší variantu - 10mg. Po dohodě byla vydána síla 10mg. *(Expedující lékárník Michal Hojný, ústavní lékárna IKEM)*
- ✓ Nedlouho po červnovém spuštění lékového záznamu přišla do naší lékárny pacientka s recepty pro předepsané léky. Během expedice požádala o volně prodejný lék, který mimo jiné ovlivňuje pozornost. Na můj dotaz, zda užívá jiné léky, si jejich názvy nepamatovala. Po svolení pacientky jsem nahlédla do lékového záznamu pacienta. Zjistila jsem, že užívá celou řadu léků proti bolesti, které pozornost rovněž ovlivňují. Po chvíli pacientka doznala, že má silné a časté bolesti, které řeší náhodným užíváním léků předepsaných různými specialisty. Nakonec odešla z lékárny s doporučením, aby vyhledala algeziologa (specialista na léčbu bolesti). Zároveň nám lékový záznam pacienta pomáhá při komunikaci s pacienty, kteří si svou terapii často nepamatují. *(Expedující lékárnice si přála zůstat nejmenovaná.)*
- ✓ Praktický lékař nezaznamenal změnu léčivého přípravku na léčbu krevního tlaku na základě zprávy z nemocnice. Lékárník výdej nesprávného léku zastavil. *(Expedující lékárník si přál zůstat nejmenovaný.)*
- ✓ Pacient navštívil zastupujícího lékaře, který mu předepsal nesprávnou variantu léku Triplixam k léčbě vysokého krevního tlaku. Tento lék obsahuje tři účinné látky a má mnoho variant. Po svolení pacienta s nahlédnutím do lékového záznamu a po dohodě se zastupujícím lékařem mu byla vydána správná varianta léku, kterou běžně užívá. *(Expedující lékárník Přemysl Císař, Lékárna Modřínová, Třebíč)*
- ✓ Lékový záznam využívám přibližně jednou týdně při výdeji. Nejčastěji při kontrole případných interakcí při výdeji léků bez lékařského předpisu. Často pacient žádá ibuprofen a na otázku, jestli užívá nějaké léky, například na ředění krve, odpoví, že ano, ale neví jaké. K tomu využívám nahlédnutí do lékového záznamu. *(Expedující lékárnice si přála zůstat nejmenovaná.)*

- ✓ Při výdeji na recept v některých případech kontroluji možné interakce, například při výdeji klarithromycinu, pokud pacient uvede, že se léčí s cholesterolem, ale nepamatuje si název přípravku. (*Expedující lékárnice si přála zůstat nejmenovaná.*)
- ✓ Pacientka vyzvedávala léky předepsané praktickým lékařem podle instrukcí lékaře z lázní, instrukce měla také u sebe a mimo jiné bylo uvedeno, že má začít užívat omeprazol, který jí ale nebyl předepsán. Paní měla obavy, aby jí nějaké léky nechyběly. Při kontrole lékového záznamu jsme zjistili, že si před měsícem vyzvedla pantoprazol, který má stejnou indikaci jako omeprazol. Pacientka potvrdila, že jej užívá dlouhodobě, lékárnice jí vysvětlila, že v takovém případě je užívání omeprazolu zbytečné, protože by došlo k duplicitě účinku. (*Expedující lékárnice si přála zůstat nejmenovaná.*)
- ✓ Příklad využití lékového záznamu pacienta u receptu na individuálně připravovaný léčivý přípravek (IPLP). Pacientovi byl předepsán dexamethason 0,6 g do 300 g vazelíny. Recept nebyl předepsán kožním lékařem a při dávkování dvakrát denně na větší plochy (dolní končetiny) měl lékárník o správnosti rozpisu na přípravu léku důvodné pochybnosti. Snažil se tedy zkontaktovat lékaře, ale byl na dovolené. Po nahlédnutí do lékového záznamu pacienta byla dohledána několikrát příprava v minulosti na stejný rozpis. Pokaždé byl upraven obvyklý – desetinný obsah kortikoidu na 0,06 g (0,02%). Lékárník vyvodil, že se jedná o chybu v desetinné čárce v rozpisu na počítači lékaře. (*Expedující lékárník si přál zůstat nejmenovaný.*)
- ✓ Pacientka si přišla vyzvednout lék Triplixam, což je kombinovaný lék na tlak, který existuje v mnoha variantách. Při dispenzačním pohovoru s pacientkou a položení běžných otázek na zjištění nežádoucích účinků pacientka potvrdila otoky kolem končetin, únavu, slabost. Po nahlédnutí do lékového záznamu lékárník zjistil, že na poslední kontrole byla omylem předepsaná silnější varianta Triplixamu. Tři měsíce tak pacientka zbytečně užívala silnější lék. Lékárník problém konzultoval s lékařem a vydal správnou - slabší variantu. (*Expedující lékárník Josef Nejedlý – příklad zveřejnil sám via Twitter.*)

Pro další informace:

Mgr. Aleš Krebs, Ph.D., prezident ČLnK:

+420 603 796 826, krebs@lekarnici.cz

PharmDr. Martin Kopecký, Ph.D., viceprezident ČLnK:

+420 604 344 754, kopeccky@lekarnici.cz

Mgr. Michaela Bažantová, tisková mluvčí ČLnK:

+420 776 365 213, bazantova@lekarnici.cz

